

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ Ш. Ненадовићъ.

ТЕЧ. V. Овај листъ излази у Вторникъ и Четвртакъ на по табака, а у Суботу на табаку. Цѣна му е за три мѣс. 5, а за пола године 10. цванц. За оглаше плаћа се одъ врете 5 крајц. за трипутъ. № 91.

Л Љ Љ О *)

„Но мене, и до Бога,
Што ће са мномъ одсадъ бити?
Одъ зулума големога
Морамъ, яданъ, сузе лити.

„Е ли право да робиямъ
Кодъ толикогъ мога блага,
Да се виѣмъ и пребиямъ
Одъ немилы до недрага?

„Ето! немамъ ни стрелице,
Чимъ я брани младость свою,
Немамъ брата ни сестрице
Да имъ кажемъ тугу мою.

„Клетя Залцы разабраше,
Гди боравимъ лакій санаць,
Мене, млада, позраше,
Освану ми тужанъ данаць!“

Тако тужи Лѣльо малый,
Я помисли истина е,
Па се снужди и разжали
На толике уздисае.

Ал' е Лѣльо беда права,
Текъ што къ нѣму приѣо ближе,
Очима ме заварава,
Докъ потайно крила диже.

Исподъ крила стрелу вади:
„Юш' ми, вели, ова оста,
Ако знадешъ што су яди,
И она ће бити доста!“

*) Стари Славени, као и други незнабожцы онога времена, вѣровали су у много богова. Лѣльо, био нѣмъ в богъ любави: умилато, голо, босо, крилато дѣте са стрѣломъ у рукама и Туломъ о рамену, у коме е стрелице држало, с' конма е и найтврѣа срца пробадало. —

Па на мене стрелу заше,
(Лукъ му служи и тетива),
Оштру стрелу онъ одапе,
Сред' ме срца згоди жива.

„Јао помагај, избави ме,
Сачувай ме, бого, јако,
Лудо дѣте превари ме,
Голо, босо и нејако.“

Тако тужанъ я завика —
Ал' ту ко ће помоћъ дати?
Една само моя Дяка,
Може о томъ штогодъ знати!

Промѣкъ нѣойзи, ма шта было,
Мени другогъ лека нема,
Да на нѣно панемъ крило
Па нека ме у гробъ спрема.

М р т в ы й Г о с т ь .*)

(Продужено)

XVI.

Господаръ Петловићъ узме штапъ и шеширъ и поѣе. Юште се у себи смеао великомъ страу полицайнотъ служителя, коме е, као што онъ мысляше, саревниавость раздражіо.

Чимъ е сокакомъ пошао, одма е примѣтіо, да е у малой варошици, гди светъ на свакогъ странца, као на белу врану блене, и гди човекъ на годину читаво тесте шешира поквари поздравляюћи и одговараюћи на поздраве. Кудъ е годъ пролазіо, лево и десно, свудъ су му се съ пута укланяли са дубокимъ поклономъ. Юштъ изъ далека сви, кои су га сретали, скидали су понизіо шешире и капе. Ни царъ небы могао съ већимъ страхопочитаніемъ предусретнуть быти. Десно и лево по кућама, поредъ кои е пролазіо, видіо е крозь неотворене прозоре гомиле любопытливаца, како крозь окна за нѣимъ гледе.

*) Збогъ едне погрешке у овомъ чланку, коя квари сми-сао, а кою ревизоръ нѣе приметіо, морало се цело по табака наново печатати, те се тога ради Шумадинка за пошту задоцнила.

Но најгоре е прошао, кадъ е ближе приспео оной означеной нашоку кући са балкономъ. Не далеко одъ куће была е на улици една чесма, која е на седамт цевій наливала воду у еданъ дугачкій одъ камена валовъ. Око чесме была е гомила слушкиня са тестіама и котловима, које су се живостоно разговарале. Неке су чистиле рибу, неке прале салату, неке подметале празне судове подъ цеви, а неке подизале пуне судове на обранице и одлазиле. Господаръ Петловићъ приђе одной одъ овы раденица, које га долге збогъ живогъ разговора нису примѣтили быле, и запыта, дали е та кућа са балкономъ господина Управителя? Но чимъ онъ уста отвори, и све на њѣга погледаше — Боже милостивый каква вриска, каква забуна! Све се са страхоу кокуда разпрсну. Едне оставе рибу у валову да плива, друге проспу опрану салату на землю, трећой спадну судови съ обранице. Све се безъ душе и бледе као крпа разбегну. Само една бака, коју ноге нису хтеле послушати, одупре се леђима на чесму, као да е ю хтеле оборити, стане се крстити, зине и са очима дунимъ очаянія гледаше га, а међутимъ іой се коса наостренила была. Ко е радъ живо себи представити, како е ова бака изгледала, тай нека пази кадъ какавъ керъ на мачку лае, како се ова сва сгури, како іой се длака наостреша, како зине, и како са просецајућимъ погледомъ прати свакій и најманій покретъ кера, пакъ ће онда праву слику ове баке предъ очима имати.

Зловолянъ збогъ будаласты людій окрене се господаръ Петловићъ, и уђе управо у кућу са балкономъ. И погодіо е. Управитель, малый, углађенъ и окретанъ човекъ, дочека га врло учтиво на басамацима и уведе га у собу.

„Вы сте ме дали звати“, рекне господаръ Петловићъ: и право да вамъ кажемъ, радо самъ дошао, еръ се вадамъ, да ћу кодъ васъ добыти разрешенъ едне загонетке. Я самъ текъ одъ јуче у вашој вароши, и признаемъ, да самъ овде доживіо више коекаквогъ чуда, него на свима моимъ путовањима.“

— Я вамъ веруемъ! — Рекне управитель смешеши се: Я самъ о томе чуо неколико пута и оно, што е невероватно. Вы сте господаръ Петловићъ, банкеровъ сынъ изъ Темишвара, имате сношеня са овдашњомъ кућомъ господара Мирковића; дошли сте, што госпођица Мирковићева . . .

„Све е тако. Оћете ли да васъ о томе уверимъ, господињ управитель?“ Господаръ Петловићъ извади при овимъ речма неке артие изъ цепа. Управитель ніе се чиніо као да му то ніе нужно, и брзимъ окомъ прегледа іѣ и поврати, најучтивіе изьявлюјући свое задовольство.

„Я самъ вамъ садъ све казао и писмено потврдіо, господињ управитель, о чему бы вы одъ мене рачуна тражити могли. Садъ васъ я обратво молимъ, да ме извѣстите о свакоакимъ чудноватостима ваше вароши. Н—Б . . . ніе тако удалънъ одъ осталогъ света; вальда и странцы овамо кадшто долазе; па како е то, да мене . . .“

— Я знамъ, шта оћете да кажете, господаръ Петловићъ. Вы ћете све дознати, ако будете толико добри, да ми на нека пытаня одговорите.

„Я стоимъ на служби.“

— Мода ће вамъ се моя пытаня тако чудновата учинити, као и све, што васъ е овде снашло; но што му драго, вы ћете узрокъ тога доцніе безъ муке дознати. Облачите л' се обично у црно?

„Я самъ у жалости за едномъ моіомъ теткомъ.“

— Есте ли іоштъ кадгодъ были у Н — Б . . .

„Никадъ“

— Да ли сте іоштъ одпре имали познанства са лицама изъ ове вароши, или баръ есте ли макаръ случайно слушали или читали о повестима ове вароши, сирѣчь о старимъ помѣстима, сказкама и гаткама народнимъ.

„Лично нисамъ никога изъ Н — Б . . . познавао, а за ову варошъ само самъ то знао, да е у нъой кућа господара Мирковића, и да е њгова кћи сасвимъ любави достойна женска, што я садъ са задовольствомъ потврђуемъ.“

— Есте ли што чули или читали о приповедчицы ововарошкогъ мртвогъ госта.

„Я вамъ и опеть кажемъ, господиње, исторія Н—Б . . . и нова и стара, то морамъ са стыдомъ казати, тако ми е непозната, као исторія краљства Сіама и Перу.“

— Е, па опеть, Господаръ Петловићъ, ваши чудновати догађаи у овой вароши, које я выше нагађамъ него што іѣ познаемъ, савршено произходе изъ стары прича наше вароши.

„У каквој свези стоимъ я са вашимъ причама? Тако штогодъ ніе ме у момъ животу снашло. Молимъ дакле кажите ми.“

Управитель се насмеши и одговори: „Васъ држе за мртвогъ госта, за неку аветъ изъ наши народны сказка; па и ако ми е смешно и чудновато уображенъ наши варошана, ипакъ ни самъ немогу — немойте мою искреность за зло примити — мое удивленъ да сакріемъ, како сте вы савршено налики на јунака изъ наше ужасне повѣстнице. Предпоставляјући, да вы нећете самномъ никакву шалу да сбјате, я да ништа о причи мртвогъ госта незнате, я ћу вамъ е онако приповедити, као што су ми е многи приповедали.“

(продужиће се)

М Р В И Ц Е.

Піянаць еданъ напіе се добро па дође у цркву на бденије, гди у сто еданъ седне и заспи тако, да то нико ни примѣтіо ніе. Кадъ се правило сврши и сви люди оду, онда и црквенякъ погаси свеће, заключа врата и оде. Око повоћи пробуди се піянаць и будући е месечина была, одма се сети гди е. У исто време осети страшну жеђъ, која му се іоштъ страшнія учиня, кадъ никако напољ изићи ніе могао. Мислећи одъ сваке руке шта да ради, напоследку га нужда та примора на ту мысао,

да звони, небы ли тако црквеняка пробудио. Али не само овај, већ цело место потрчи съ водомъ и съ другимъ справама да гаси ватру, па невидѣни нигди, да што горе, дођу напоследку къ цркви, да се одъ онога, кои звони, о томе извѣсте. Таки овај затвореный истрчи напољ и рекне: О, люди, нашто су вамъ толике справе? нашто ли вамъ е толика вода? Само ми дайте едно стакло вина, па е съ места ватра погашена. Осимъ мога грла, нигди ништа друго негоре.

— „Већ опетъ новъ мѣсець,“ рекне еданъ селякъ сусѣду свомъ, „башъ бы желіо знати, шта се учини одъ оногъ старогъ мѣсеца.“ „Лудо“, одговори овај, „изъ старогъ прави Богъ звезде.“

— У едномъ мужкомъ друштву буде предложено питањъ: Шта најрадиѣ имаю женске на свету? Удати се рекне еданъ; играти, любити се, лицкати се, одговоре други. Напоследку важе и стараць еданъ, кои се четири пута женио, свое мнѣніе. „Есть, есть, господо,“ рекне онъ „све то имаю женске радо, али најрадиѣ имаю оне — заповедати.“ — Зацело е мнѣніе нѣгово обште одобренъ добыло.

— Кажу едномъ Фридриху II. краљу прайскомъ, да некій о нѣму врло ружно говори. Онъ запыта: Има ли тай 100.000 войске. Нема, бы е одговоръ. Дакле, немогу му ништа учинити. Да има 100.000 войске обявио бы му рать.

— Госпа една узме едву лепушкату девојцицу у службу и запыта е, како јой е име. „Адамка“ одговори служавка. Госпа се зачуди и рекне: То име нисамъ ни у каквомъ календару наша. „Есть,“ одговори ова, „у календару стоя Ева, али е то име сасвимъ обично.“

— Варошанинъ еданъ направи на друму водећемъ у Н. велику гостіоницу, и стави на ню слѣдуюћій надписъ: Овде се наоде за марву, за свинь, за овце угодне шта ле, а има и собе за госте нижега стаия.

— Еданъ выше пута ранѣный офицеръ поднесе Фридриху II. краљу прайскомъ прошеніе. Видићемо рекне краљ. Вы можете одма видити, одговори офицеръ, раздрья кошулю свою и покаже му белеге одъ рана. На то краљ одма уважи му молбу.

ДОМАЊЕ и СТРАНЕ НОВОСТИ.

С Р Б И Я.

По гласу „Званичны Новина“ установљено е званіе Комисара за Сталну Дунавску Комисию, и за овога Комисара постављенъ е Членъ Врховногъ и Касаціоногъ Суда, г. Филипъ Христићъ.

Т У Р С К А.

„Триестеръ цайтунгъ“ явля, да ће се новонаименованный генерал-гувернеръ босанскій, Мехмед-паша, скоримъ кревнути изъ Цариграда на свое опредѣленъ. Онъ ће ударити на Которъ, да промотри предѣле, кои су у последнѣ време одъ Црногораца узнемирени были. До дальга опредѣлена главный станъ румелійске войске збогъ догађая на црногорской граници, остае у Моностиру. Досадашній гувернеръ босанскій Хуршид-паша добиће пашалуку румелійскій.

Р у с с я.

Петробуржки листови одъ 28 Авг. доносе изъ Москве даля извѣстія о тамошнимъ свечаностима. Сутраданъ после крунисаня у 11 сатій пре подне примао е царъ у престолной сали честитаня разны губернатора, депутираца великогъ княжества Финландіе, козачке войске и азійски народа, као и поглавара трговачке класе, у 12 сатій примао е честитаня найвишегъ свештенства, државногъ савѣта, сената, посланика, страны министра и осталь лица дипломатскогъ тѣла.

У вече бы е у „Грановитойой палати“ балъ за придворна лица, за выше офицере, посланике и дипломатско тѣло.

28. Августа примао е царъ честитаня прве четири класе грађански чиновника и войника; 29. имало е слѣдовати честитанъ придворны дама и госпоя првы 6 класа; 30. быће велико вечернѣ у цркви „Спасъ за золотой решеткою“ а у вече позоришно представлянъ у великомъ театру; 31. велика часть за свештенство, за лица прве две класе и за князеве изъ кавкаскія и закавказскія провинція; 1. Септембра даваће се часть губернаторима, депутирцима козачке войске и азійски народа, за поглаваре вароши Москве, придворне даме, и т. д.; 2. Септ. быће балъ у Александровой сали; 3. Септем. даваће се часть посланицима, државномъ савѣту, сенату, князевима кавкаскія и закавказскія земаля, првой и другой дворской класи, генерал-ађутантима, генерал-маіорима одъ царске свите, флигел-ађутантима, државнымъ секретарима и т. д.; 4. Септ. быће балъ кодъ првогъ маршала княза Галицина; 6. Септ. быће балъ съ маскама у великой палати Кремля; 8. народно весель и часть; 9. Септ. племићскій балъ; 10. Септ. балъ за честь московскогъ ратногъ генерал-гувернера и найотмѣніе племиће; 11. Септ. быће балъ кодъ енглескогъ, 14. кодъ аустрійскогъ, а 15. кодъ французскогъ посланика, а 16. Септ. быће спаливанъ художествене ватре, коимъ ће се завршити свечаности овогъ пресяногъ крунисаня.

— „Московске повине“ доносе намъ кратко слово митрополита Филарета, кое е онъ на данъ крунисаня изговоріо цару Александру, кадъ е овај ступіо у успешскій саборъ. Ово слово гласи овако:

„Найсмиренія и великій царе! Твой е садашній улазакъ неописано великій. Нека и дочекъ буде нѣга достоянъ. Русія те у спроводу прати, а црква те дочекуе.“

Топле молитве любви и надежде подиже Русія вышнѣмъ Творцу на цѣломъ путу, а црква ти съ молитвама любви и надежде на сусреть излази. Зарь толике молитве неће Богъ услышати? Но ко е достоянъ, да Твой свечаный улазакъ благослови? Нека првый свещеникъ ове цркве, Патріархъ Петаръ, кои е пре 5 вѣкова предсказивао славу и величину руски царева, ступи на наше мѣсто, и нека се нѣговимъ небеснымъ благословомъ зліе сва благодать неба на Тебе, а съ Тобомъ и на целу Русію!“

Царь пакъ Александеръ управіо е на митрополита московскогъ Филарета, кои е крунисанъ свршію, слѣдуюће ручно писмо:

„Филарете, Пресвещенѣйшій владыко Москве! Свѣтломъ и неуморномъ ревностию за православну вѣру, пламенатомъ любви за цркву, престоль и отечество, съ дубокимъ искуствомъ у познаваню црквены послера и духовны потреба вашегъ стада, продужавате вы крозь толике године ваше архипастирско дѣйствованъ, кое е узвышено на пресяйный степенъ вашимъ изванреднымъ дарима. Узимаюћи у призреанъ заслуге и трудове вашегъ духовногъ дѣйствованя, и држећи за правично и умѣстно, да ий Я особитымъ знакомъ Мога царскогъ благоволеня и признателности почествуемъ, шилѣмъ вамъ на даръ едну драгимъ каменѣмъ искићену архипастирску штаку. Я одъ свегъ срца желимъ, да Васъ заштићаваюћа десница небесногъ архипастира оснажи къ новомъ духовномъ дѣйствованю на спасеніе и прославленъ свете цркве и отечества. Препоручуюћи се Вашимъ молитвама, остаемъ Вашъ наклонѣнный Вамъ

А л е к с а н д е р ъ .“

„Патри“ доноси намъ накнадително іошть слѣдуюће о крунисаню у Москви:

„Свима странцима, кои су дошли на крунисанъ цара у Москву и кои су присутствовали на великомъ войничкомъ прегледу, врло е яко у очи падала превелика подобностъ и наликованъ руски войника едного на другогъ, нарочито у гардејскимъ полковима. Сви имаю готово сасвимъ еднане черте лица, едну исту бою, величину, држанъ тѣла и бркове. Осимъ тога оными, кои су се навикли видити остале европске линейне войске, пада у очи и то, што су на челу ови зрелы и темельны войника, коима се по лицу познае, да служе 15—20 година, већомъ части голобради офицери, съ телећакомъ на лѣћима.

— „Берлинеръ берзен-цайтунгъ“ явля, да ће се удова царица руска вренути изъ Москве 11. Септембра на путь у Италию, и то у друштву великогъ княза Константина и нѣгове супруге. Царица ће ићи изъ Москве у Варшаву, изъ Варшаве у Бечъ, а оданде у Ницу. Изъ овога се види, да она у овомъ путу неће сврнути и у Берлинъ, но при повратку намѣрава она задуже бавити се у кругу свое тамошнѣ родбине. Великій пакъ князь очекуе се кои часъ у Берлину; ерь онъ путуе у Карлсруе, у пооде своіой невѣсти.

Мы смо у прошломъ (90.) брою нашегъ листа напоменули, како се у Русіи саставило неколико паробродныхъ друштва, коя е царъ одобріо и потврдіо. Садъ смо у станю, да о тимъ пароброднымъ друштвама нешто обширніе явимо.

Прво и найзнаменитіе одъ овы друштва, основано флигел-ађутантомъ Николомъ Аркасомъ и колежкимъ савѣтникомъ Николомъ Новосилскимъ, зваће се: „Руско паробродно-трговачко друштво.“ Капиталъ овога друштва имаће износити 6 миліона сребрны рубала, коя ће се сума на 20 000 акція подѣлати. Правительство купиће одма за 2 миліона ру аля акціе, и то половину ће исплатити одма, а остатакъ после 3 месеца. За 5 година мораће друштво започети свое дѣйствованъ на свимъ точкама, ко по мѣри набавлѣногъ матеріала. Оно се обвезуе, да уведе слѣдуюћій редовный паробродный саобраћай:

1.) Између Одесе, Цариграда, Атине, Смирне, Родоса, Александрете, Байрута, Яфе и Александріе — трипутъ свакогъ месеца.

2.) Између Одесе, Ялте, Редут-кала, Крча и дужъ кавкаскогъ прибрежія, трипутъ свакогъ месеца.

3.) Између Одесе и Галаца — сваке неделѣ.

4.) Између Одесе, Евпаторіе, Севастополя, Ялте, Теодозіе и Крча — сваке неделѣ.

5.) Између Одесе, Кинбурна, Очакова и Николаева, а и узъ Бугъ, ако е нужно — сваке неделѣ.

6.) Између Одесе, Кинбурна, Очакова и Херсона, а ако е потреба и узъ рѣку Днѣпръ — сваке неделѣ.

7.) Између Крча (азовскогъ мора), Мариополя, Берђанска, Ёиска и Таганрога — сваке неделѣ.

8.) Између Крча и Тамана — толико пута на данъ, колико се пута потреба покаже.

9.) Између Овидіополя и Акѣрманна (на Днѣпру) — толико пута на данъ, колико е нужно.

10.) Између Одесе, Пирея, Месине, Неаполя, Ливорна, Генове и Марсея — 18 пута преко године у неизвѣстно време, (едно путованъ рачуна се: отићи и вратити се.)

11.) Између Одесе, Цариграда, Кипра, Занте, Кефалоніе, Крфа, Баве, Анконе и Трста — одприлике 18 пута преко године.

Ако се покаже потреба, пристааће сви ови пароброди и кодъ други пристаништа, коя буду лежала на путу између поброены точкѣй.

Друго друштво подъ именовъ „Русалка“, пловиће по Волги, Оки и Ками, између Серпухова, Нижней-Новгорода и Перма, и возиће робу и путнике. Уложеный капиталъ износи 190.000 сребр. рубала, а поделѣтъ ће быти на 190 акція.

Треће пакъ паробродно друштво устроиће пловидбу на рѣци Дону. Ово ће друштво быти обвезано, да преноси изъ донски предѣла антрацитъ (видъ каменогъ угла) за потребу флоте, и да сагради нужданъ брой пароброда за вученъ шлепова. Уложеный капиталъ износиће 1 миліонъ рубала, поделѣтъ е на 1000 акція, по 1000 рубала една акція.

У смотреню првогъ одъ овы друштва изрѣчно е примѣнено, да у нѣму само руски поданици участвова-ти могу.

Ц Р Н А Г О Р А.

„Ост- Дайче постъ“ доноси намъ меморандумъ црногорскогъ княза Данила, управльнъ на све двореве великиа сила; мы дакле не пропуштамо овай знаменитый меморандумъ читательима нашимъ саобштити. Онъ гласи овако:

Ваше Превосходительство!

Црногорскій е народъ остао при толикимъ договорима и савѣтованяма страны сила у найодсуднѣимъ часовима у миру, нити е икадъ разлагао европскимъ силама стеснѣно и незгодно станѣ, у коме се онъ одъ више већъ вѣкова налази.

Крозъ пуны 466 година нѣ се црногорскій народъ никою силой покорио, нити е ичѣ господарство надъ собомъ хтео признати; онъ е шта више радо гинуо съ мачемъ у руцы за свою независимость, као жертва на олтару слободе. 4 и по вѣкова провео е црногорскій народъ у непрестаномъ бою са турскимъ, некадъ найсилнѣимъ у Европи царствомъ, одъ кога е читава Европа стрепила. Сваку стѣну планинскогъ нѣговогъ отечества назначио е онъ крвлю своей юнака и одржавао е овимъ начиномъ до данашнѣгъ дана премилу слободу свою. Политика високи европски сила грѣшила бы, кадъ се небы обазрела на заслуге користне за християнство овогъ планинскогъ народа, кои се едннй између некадашнѣгъ силногъ србскогъ царства, грчке царевине, бугарскогъ, босанскогъ и епирскогъ кралѣвства, коя су сва савладана и покорена одъ Турака, одржао у своимъ дивльимъ планинама, изложевъ бѣди и неволю, кои се усредъ толики страдания и зала тѣшио единственно слободомъ, овомъ найвећомъ светиньомъ човеческогъ рода, и кои е народъ волю, съ мачемъ у руцы умрети него носити арамъ срамнога робства.

Европске силе познаю врло слабо, или готово рѣши ни мало овай планинскій народъ; владатели иису се о томе побринули, да нѣгову независимость признаду, како бы и онъ ступити могао у кругъ остали европски држава. Томе е узрокъ была ерархична (свѣштеничка) форма владѣнй; но ова е, почемъ е 366 година траяла, укинута, и садъ е наново уведена стара форма владѣнй.

И будући да овай народъ остале християнске државе нити су браниле нити пакъ заступале, премда бы требало, обазревши се на заслуге овога народа по християнство, нѣгово станѣ поболшати, то е онъ остао тако стеснѣнъ, да е принуђенъ быо водити непрестаный рать за повратакъ своей стары областѣй. Ако Црна Гора и у будуће остане у саданьимъ своимъ стеснѣнымъ границама, то иой ништа друго неостае, него водити непрекидно крвавый рать, као што е то и последнй петъ столѣтйа чинила.

Црна Гора незактева оне области, кое е она већъ одъ давнашнѣи времена присвоила, него оне, за кое се она у найопаснѣимъ околностима борила, и за кое е она, као и за свою независимость, свою крвь проливала. О независимости Црне Горе нѣ нужно ни спорити се, будући е она свакадъ имала право, да са Турскомъ рать води и миръ заключава, и будући е она одъ овогъ права и чинила употребленѣ у свако доба.

Европске су силе у време ратова християнства противу некадашнѣгъ надмоћногъ излама звали Црногорце у помоћъ, као што посведочити могу Аустрија, Русія и негдашнй мѣтлачка республика. Французи и Англезы успознали су се одъ год. 1806. — 1814. само одчасти съ Црногорцима, кадъ су ови туђимъ наговоромъ између две ватре дошли. У оно доба имали су Црногорци у своей власти Грахово, Жупу, Баняне, Пиву, Дробняке,

Крушевицу, Зубце и Васоѣвиће до рѣка Тора и Лима, и за ове области био се Црногорци и данъ данашнѣи са Турцима.

Црногорци су крвлю својомъ освоили цѣло прибрежѣ которско, и имали су га у свој власти до год. 1814. ове е пакъ године позвао рускій царь, Александеръ I. тадашнѣгъ владику и црногорскій народъ, да прибрежѣ Котарско Аустрији уступи, будући е тако на европскомъ конгресу у Бечу заключено. Црногорцы покораваши су се овомъ заключеню европски сила, повукли се у свое планине и оставили су Аустрији прибрежну область. Тада е народу учинѣна велика неправда, што су га силе изъ приморья изтиснуле, неоставивши му ни едно пристаниште за трговину.

Безъ слободне трговине нема Црной Горе напредна нити унутрашнѣгъ развѣтка, нити може она имати станлъ основъ државногъ устройства, нити пакъ достойна и уредна сношеня са сусѣднымъ државама. Црногорцы су већъ одавно увидили преку нужду едногъ пристаништа за слободну трговину, чега е ради Владика Данило у почетку 18. вѣка найпре покушавао, да приморѣ барско (антиварско), кое е одъ старине принадлежало княжеству црногорскомъ, съ истымъ сѣдини, ина овой е области више пута текла крвь планински юнака.

Осланаюћи се на овде изложене основе, я самъ, убеђенъ, да ће европске силе слабѣгъ противъ надмоћногъ у закрылъ узети, да ће Црногорцима цѣлокупность нѣове области гарантирати и све оно дати, што ће нѣовъ државный животъ и права одржати.

Европске су силе посредовале, те е Русія пету часть Бесарабѣ, кою е область она пре 80 година крвлю одъ Турске освоила, Турцима натрагъ повратила. Съ већимъ правомъ могле бы силе зактевати, да се една часть турске области са Црномъ Горомъ саедини, почемъ Црна Гора непрекидно у много већой опасности стои, него што стои Турска у смотреню Русіе, и то да се она область съ Црномъ Горомъ саедини, за кою се она непрестано съ Турцима бори.

Зактеваня дакле Црне Горе есу у главномъ слѣдуюћа:

- 1.) Признанѣ независимости Црне Горе дипломатскимъ путемъ.
- 2.) Разпространенѣ граница Црногорски према Ерцеговини и Арнаутској.
- 3.) Строго и точно означенѣ граница према Турској, као што е према Аустрији.
- 4.) Да се сусѣдна приморска варошь Баръ са Црномъ Горомъ саедини.

Ваше ће Превосходительство изъ целогъ овогъ изложенья увидити станѣ и ратна дѣла овогъ народа, и я се поуздано надамъ, да ће Ваше Превосходительство све ово у призренѣ узети и Нѣг. Величеству представи; одъ християнске любви и правдолюбивости Нѣг. Велич. може се очекивати найвећа милость за овай народъ.

Примите ваше Превосходительство и пр. На Цетиню Мая мѣс. 1856. год.

Данило П. Нѣгошъ.

Князь Црногорскій и Брдскій.

(У едномъ прилогу къ овомъ меморандуму назначены су сви ратови Црногораца са Турцима у хронологичномъ реду.)

(2—3) Подписаный препоручуемъ се свой своіой г.г. муштеріама како изъ Београда тако и са стране, са разнимъ израћенимъ и неизраћенимъ альинама, а тако исто и са неизраћенимъ еспапима за зимнѣ, осенѣ и летнѣ альине, кое самъ овы дана изъ првы фабрика прибавію, и надамъ се да ѣу свакога на задовольство послужити. Наручбине могу быти што є могуће за краће време израћене, а цена є врло умерена.
У Београду 7. Септ. 1856.
ДИМИТРИЈ СТОЯНОВИЊЪ
Смедереваць
швайдеръ спрофу ст. Зданія.

(2—3) Долеподписаный обявлюемъ свакоме, да имамъ нову начинѣну кафану, и узъ кафану пивару, и да самъ кафану радъ дати подъ кирію; зато кои има волю мою кафану узети подъ кирію, нека се изволи кодъ мене ради погодбе пріявити. Овомъ приликомъ свакогъ увѣдомлявамъ да ѣе кирайціа сваку удобность имати и одтуда, што ѣе пивара быта близу кафане, те ѣе пиво увекъ по воли имати.
У Шабцу 6. Септ. 1856.
РИСТА ДЕЛЕКОВИЊЪ
Пиваръ.

иманѣмъ почившегъ Петра Вельковића изъ Гургусовца отворено; и зато се свакій, кои бы што одъ покойника ма коимъ правомъ тражити имао, овимъ позыва, де се до 4. дана мѣсеца Октобра 1856. године, са своимъ потраживанѣмъ и доказима, кое о томе има, суду овомъ пріяви; ерь у противномъ случаю Судъ ѣе масу ову по пріявлѣнымъ и оправданнымъ тражбинама расположити, и свакога, кой бы што у исту масу положити имао, безъ призьрѣнія на ѣегово неприявлѣно право, по коме бы онъ што одъ реченогъ Покойника примати имао, на исплату принудити.
№ 2924. Изъ засѣданія Суда Окр. Гургусовачкогъ 22. Августа 1856. год. У Гургусовцу.

ПОЗЫВЪ.

(2—3) Јованча Марковићъ кафеціа овданш. тужио є Стоилька Јовановића изъ Куманова у Турской по у вароши овой трговиномъ занимаюћегъ се за 2000 гр. чарш. дуга; па како є Стоилько незнаю куда тумарио: то Судъ Окружія Гургусовачкогъ на основу §. 689. Закона Судейскогъ Поступка наименовао є реченомъ Стоильку заступника, Писара свога Г. Міяла Дамяновића; о чему Стоилька овимъ извѣштава и позыва, да му двадесетъ другогъ Октобра тек. г. предстане; ерь ѣе у противномъ случаю Судъ спорный предметъ са поставлѣнимъ заступникомъ предузети и окончати. —

Дано изъ засѣданія Суда Окруж. Гургусовачкогъ № 3136. 5. Септембра 1856. у Гургусовцу.

(2—3) Како є стѣцъште надъ масомъ сумашедшегъ Станка Јовановића калайціе изъ Гургусовца отворено, то Судъ Окр. Гургусовачкогъ позыва свакогъ оногъ, кои бы што одъ реченогъ Станка ма коимъ правомъ тражити имао, да му се до четвертога Октобра 1856. год. пріяви а уедно овимъ обзнанює свима да нико са сумашедшимъ Станкомъ никаковѣ уговоре неправи, нити му што повѣрава, ерь нећеду предъ Судомъ уважити се.

№ 2949. Дано изъ засѣданія Суда Окр. Гургусовачкогъ 21. Августа 1856 год. У Гургусовцу.

Збогъ ючеранѣгъ празника излази данасъ оволикій листъ.

ХАЙНРИХЪ ХИРШЛЬ

тапещиреръ и трговаць са собнимъ намештаемъ у зданію кодъ

„Б л е н а“

препоруче п. н. публикуму свое велико новоснабдѣнено сместиште еспапа састоѣе се изъ свакогъ рода тапещирскогъ и столарскогъ посла по вайновіой бечкой форми (ѣасону), и къ томе на изборъ млого огледала одъ сваке форме. Осимъ тога прима онъ све тапещирске послове како нове тако и старе, и обећава се на задовольство израдити; а исто тако найточнѣе одправля и сваку наручбину свога еспапа у внутреность. (2—3)

(2—3) Долеподписани овимъ позывамо нану у светъ отишавшу браћу, Илию и Симу, сынове Ристе Вуковића тужекціе изъ Подгорице у Босни, да намъ се, гди се годъ налазили буду, и ако овай позивъ у руке добыю, неизоставно яве, као роћеной браћи своіой, како бы имъ се ако у нужди буду, помоћи дати могло.

У Брчкомъ у Босни.

Євта и Никола Вуковићъ.

(5—10) Почемъ самъ я долеподписаный овога лета отворио овде у Београду, на свое име трговину; па како самъ такову између осталога еспапа, у великомъ количеству са разнимъ ѣарбама (бойма) одъ найординаріе до найѣаніе у свакимъ изгледима снабдѣо: то непроцунтама овимъ почитаемымъ ГГ. како живописцима и молерима тако и свакому, коме бы такове требало препоручити се; и у исто време обећавамъ се, да ѣу свакога са умѣреномъ ценомъ послужити.
У Београду 1. Септ. 1856.
Алекса Местановићъ
кодъ „Тигра“ до варош-капіе.

(2—3) Судъ Окружія Гургусовачкогъ обзнанює свакоме кога се тиче, да є на основу 199. §. грађанскогъ поступка судейскогъ, стецъште надъ цѣлымъ покретнымъ и непокретнымъ